

**АКАДЕМІК СОЗІНОВ ОЛЕКСІЙ ОЛЕКСІЙОВИЧ
(26.04.1930–4.08.2018)**

Українське товариство генетиків і селекціонерів ім. М. І. Вавилова з сумом та почуттям глибокої скорботи повідомляє, що 4 серпня 2018 року на 89-му році пішов з життя член Президії Українського товариства генетиків і селекціонерів ім. М. І. Вавилова, член редколегії журналу «Вісник Українського товариства генетиків і селекціонерів», видатний, всесвітньо відомий український вчений-генетик, селекціонер, біотехнолог та агроеколог, визначний організатор науки, президент УТГіС ім. М. І. Вавилова у 1976–1986 рр., академік НАН України та НААН України Олексій Олексійович Созінов.

Олексій Олексійович народився 26 квітня 1930 року в с. Єржово Рибницького району УРСР (нині Республіка Молдова). У 1954 р. закінчив агрономічний факультет Одеського сільськогосподарського інституту за спеціальністю «селекція і насінництво».

У 1955–1978 рр. О. О. Созінов пройшов шлях від аспіранта до директора Всесоюзно-го селекційно-генетичного інституту (м. Оде-

са). У 1976–1986 рр. він — президент Українського товариства генетиків і селекціонерів ім. М. І. Вавилова; у 1978–1982 рр. — перший віце-президент ВАСГНІЛ; у 1981–1987 рр. — директор Інституту загальної генетики ім. М. І. Вавилова АН СРСР (м. Москва), віце-президент Всесоюзного товариства генетиків і селекціонерів ім. М. І. Вавилова (м. Москва); у 1987–1990 рр. — голова Президії Південного відділення ВАСГНІЛ (м. Київ), заступник голови Держагропрому УРСР; у 1990–1996 рр. — перший президент новоствореної Української академії аграрних наук (зараз НААН). З 1987 р. був членом Президії НАН України, а в останні роки — радником Президії НАН України. У 1992 р. заснував Інститут агроекології та біотехнології УААН і очолював його до 2000 року. У 1994 р. заснував та очолив кафедру агроекології та біотехнології Національного аграрного університету (зараз Національного університету біоресурсів та природокористування (м. Київ). З 2002 р. і до останніх днів свого життя завідував лабораторією Інституту клітинної біології та генетичної інженерії НАН України, а потім Держаної установи «Інститут харчової біотехнології та геноміки НАН України».

Професор О. О. Созінов уперше запропонував нові генетично обґрунтовані методичні підходи до розв'язання важливої для виробників проблеми — підвищення якості зернових культур селекційним і технологічним шляхом. Розробив і сприяв розвитку нових наукових напрямів сучасної загальної і молекулярної генетики, селекції та еволюції рослин і тварин. Він уперше запропонував принцип використання алельних варіантів кластерів генів як генетичних маркерів та з'ясував закономірності коадаптивних асоціацій генів рослин.

Опрацьована вченим і його школою генетична класифікація проламінів здобула міжнародне визнання, а спосіб ідентифікації генотипів сортів і форм культурних рослин за локусами запасних білків є важливим моментом сучасного насінництва і сортовипробування.

В останні роки він працював над проблемами еволюції, геноміки, збереження біорізноманітності і довкілля в контексті сталого розвитку.

Академік О. О. Созінов є автором більше 600 наукових праць, опублікованих у численних вітчизняних та закордонних виданнях, та 8 монографій. У 1989 р. його монографія «Поліморфізм білків та його значення в генетиці і селекції» (1985) удостоєна Премії ім. В. Я. Юр'єва НАН України. Він разом з колегами створив майже 20 сортів сільськогосподарських культур та отримав 19 авторських свідоцтв і патентів на винаходи. Він був членом редколегій провідних наукових журналів СРСР і України в галузі генетики, селекції, рослинництва, екології тощо. Понад 10 років був головним редактором широко відомого міжнародного журналу «Цитологія і генетика», що перевидається за кордоном під назвою «Cytology and Genetics».

Під керівництвом Олексія Олексійовича захищено 9 докторських та 45 кандидатських дисертацій. Його учні плідно працюють в Україні та багатьох країнах світу.

За визначні наукові здобутки та професійні досягнення професора О. О. Созінова було нагороджено численним державними нагородами: орденами Леніна (1973), Жовтневої Революції (1977), Трудового Червоного Прапора (1971), «За заслуги» III ступеня (2000), багатьма медалями, почесними грамотами, дипломами ВДНГ СРСР і України. Він обирався народним депутатом Верховної Ради СРСР (1988–1991). Його наукові роботи удостоєні Державної премії України та Російської Федерації в галузі науки і техніки.

Світла пам'ять про Олексія Олексійовича Созінова — видатного вченого, чуйну і душевну людину назавжди збережеться у серцях всіх, хто його знав і працював з ним.

Президія Українського товариства генетиків і селекціонерів ім. М. І. Вавилова

Редакційна колегія журналу «Вісник Українського товариства генетиків і селекціонерів»

Редакційна колегія збірника наукових праць «Фактори експериментальної еволюції організмів»